

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh. Xodjayeva
29-avgust 2025 yil

**PEDAGOGIK DEONTOLOGIYA VA KOMPETENTLIK
FANINING O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 –	Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 –	Ta’lim
Magistratura		
mutaxassisligi:	70110101 –	Pedagogika nazariyasi va tarixi

Qo‘qon 2025

Fan/mavzu kodi PD2205		O'quv yili 2025-2026	Semestr 2	Kreditlar 5	
Fan/mavzu turi Majburiy fan		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim(soat)	Jami yuklama (soat)
	Pedagogik deontologiya va kompetentlik	60		90	150
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – magistrnlarni pedagogik deontologiya va kompetentlik fanining ilmiy-nazariy asoslari, pedagogik deontologiya va kompetentlik tushunchasining mazmun-mohiyati va kasbiy etikaning pedagogik faoliyatdagi ahamiyati va o'rni, kasbiy etika me'yorlari haqida ma'lumotlar berishdan iborat Fanning vazifasi – magistrnlarning pedagogik deontologiya va kompetentlikning mazmun mohiyatini yoritib berish, pedagogik faoliyatning kasbiy etik normalari haqida tasavvur hosil qilish, pedagogik faoliyatida kasbiy etika va kompetentlikga oid kompetensiyalarni shakllantirishdan iborat. Fanning asosiy manbalari: 1. Xolmatova Z. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. – T.: ARTPRESS, 2023 y 2. Ismoilova G. Milliy tarbiya asoslari. – T.: ILM ZIYO ZAKOVAT, 2023 y 3. Axmedova M.T. Pedagogik konfliktologiya. O'quv qo'llanma. -T.: Adabiyot uchqunlari, 2017. – 320 b. 4. Xolmatova Z. Pedagogik diagnostika (O'quv qo'llanma). Toshkent. 2023. Fanning dasturi Qozon federal universiteti dasturi asosida tayyorlangan. O'qituvchi va talabalarning samarali birgalikdagi faoliyati. Amaliy topshiriqlarni amalga oshirish maqsad va vazifalarni, ta'lim jarayoni ishtirokchilari bilan pedagogik muloqot mazmunini aniqlash, shaxsiy yondashuv asosida turli shakllarda pedagogik jarayon sub'ektlarining o'zaro ta'sirini tashkil etish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Individual xususiyatlarni hisobga olgan holda, shuningdek, o'quv jarayoni sub'ektlari bilan o'zaro munosabatda bo'lish, o'qituvchining kommunikativ ko'nikmalarini, ta'lim jarayoni ishtirokchilari o'rtasidagi o'zaro munosabatlar muammolarini psixologik-pedagogik diagnostika qilish metodikasini o'zlashtirish uchun asos bo'ladi. pedagogik o'zaro ta'sirda konstruktiv nizolarni hal qilish ko'nikmalari o'rganiladi. Dasturda quyidagi asosiy jihatlar inobatga olingan: Nazariy va amaliy yondashuv uyg'unligi – O'qituvchining diagnostika jarayonida o'quvchi o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni malakali tashkil eta olishi bola shaxsining rivojlanishiga ta'sir qiladi. Pedagogik o'zaro ta'siri pedagogikaning asosiy tushunchalaridan biri va				

ta'limning ilmiy tamoyilidir. Nazariy va amaliy bilimlar integratsiyasi orqali erishgan yutuqlari yoki ta'lim sifatini yaxshilashga talabalariga nafaqat o'quv va tarbiyaviy faoliyatning shaxsiy ahamiyatini ta'minlash to'g'risida yaxlit tasavvurga ega bo'lish imkonini beradi, balki amaliy kompetensiyalarni shakllantirishga ham xizmat qiladi, o'quv vazifalari majmuasini o'z ichiga oladi, ularning izchil va sifatli bajarilishi fanning asosiy maqsadlariga erishishni ta'minlaydi.

Xalqaro standartlarga muvofiqlik – Ushbu fanni o'qitayotgan Qozon federal universiteti Top 300 universitetlar standartlariga ega.

Tanqidiy fikrlash va tahlil ko'nikmalarini rivojlantirish – Kursni to'liqroq o'zlashtirish uchun mahalliy va xorijiy mualliflarning aloqa bo'yicha klassik va zamonaviy asarlariga alohida e'tibor berish, mustaqil ish uchun topshiriqlarni bajarish va yakuniy test topshiriqlarini bajarish uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olish tavsiya etiladi.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

I –MODUL. Pedagogik deontologiya va kompetentlik faninining nazariy asoslari.

1-Mavzu: Pedagogik deontologiya va kompetentlik fanining maqsadi va vazifalari

“Deontologiya” tushunchasi. Deontologiyaning prinsiplari. Pedagogik deontologiya – kasbiy xulq-atvor haqidagi fan. Pedagogik deontologiya va kompetentlik fanining maqsadi va vazifalari. Pedagogik kompetentlikning boshqa pedagogik fanlar bilan aloqadorligi. Pedagogik kompetentlik, professional kompetentlik va o'qituvchi kasbiy etikasiga qo'yilayotgan zamonaviy talablar.

2-Mavzu: Pedagogik deontologiya va kompetentlik faning nazariy – metodologik asoslari

Pedagogik deontologiya va kompetentlik faniga metodologik yondashuvlar. Kompetensiya nuqtai nazaridan yondashuv, fanlararo yondashuv, ma'lumotli yondashuv. Kompetensiya tizimi, amaliy va nazariy tayyorgarlik holati.

3-Mavzu: Rivojlangan mamlakatlarda pedagogik deontologiya va kompetentlikning rivojlanishi

Evropa mamlakatlari ta'lim tizimida pedagogik deontologiya va kompetentlikning ahamiyati. Pedagogik deontologiya va kompetentlik ilmiy izlanishlar. Mamlakatimizda pedagogik deontologiya va kompetentlikning rivojlanishi.

4-Mavzu: Oliy ta'lim o'qituvchisi kasbiy kompetensiyasini takomillashtirish aspektlari

Kompetensiya tushunchasi; kompetensiya nuqtai nazaridan yondashuv, kompetensiya egasi, bu atamaning mazmuni. Kompetensiyaning jamiyatdagi o'rni.

Kompetensiya lotincha soʻz boʻlib, oʻzbek tilida “munosib”, “toʻgʻri keladi” yoki “mos keladi” maʼnolarining oʻziga xos jihatlari.

5-Mavzu: Oʻqituvchi kasbiy kompetensiyasini takomillashtirish tizimi

Oʻqituvchining kasbiy kompetensiyasi tizimi – pedagogik mahorat orqali namoyon boʻlishi. Kasbiy tayyorgarlik modelini shakllantirish. Fakt va hodisalarni nazariy jihatdan tahlili. Tahlil etishni nazariy darajaga olib chiqish mahorati. Kasbiy kompetensiya va uning shakllanish bosqichlari. SHaxsiy kompetensiya; maxsus va didaktik kompetensiya; kommunikativ kompetensiya; informatsion kompetensiya; muammolarni hal eta olish; rivojlantiruvchi muhitni yaratish.

6-Mavzu: Pedagogik mahorat va kompetensiya mezonlari

Pedagogik mahorat; kasbiy tayyorgarlik; professionalizm; pedagogik kompetensiya; kasbiy kompetensiya; zamonaviy pedagog; zamonaviy oʻqituvchi; zamonaviy model; pedagogik kompetensiya modeli; professional tayyorlashning zamonaviy modeli. Pedagogik professionalizm. Professionalizm – oʻz kasbining ustasi degan maʼnoni beradi. Kompetensiya esa oʻz kasbiga munosib, oʻz kasbini har tomonlama uddalay oladi degan maʼnoni anglatadi. Pedagogik kasbiy kompetensiya professionalizm bilan mahoratli yoki pedagogik mahorat Oʻrtasida turuvchi tushuncha ekanligi. oʻzbek tilida “professionalizm”ni “master”– “usta”, “masterstvo” - “mahorat” soʻzlari xalqaro andozalardan kirib kelgan “professionalizm” va “kompetensiya” tariqasida qoʻllayshni maqsadga muvofiq deb belgilanishi.

Professionalizimga erishish uchun istak, izlanuvchanlik, doimo oʻqish-oʻrganishga tayyorgarlik va oʻz mahoratini oshirib borish kabi qobiliyatlar zarur boʻladi.

7-Mavzu: Oliy taʼlim oʻqituvchisi kasbiy kompetensiyasini takomillashtirishning nazariy va amaliy aspektlari

Mamlakatimizda va boshqa bir qator xorijiy mamlakatlarda “Pedagogika”, “Pedagogik psixologiya”, “Pedagogik mahorat asoslari” va nihoyat “Pedagogik kompetensiya” kabi oʻquv kurslari mavjud boʻlib, ular bir-birini koʻp hollarda takrorlaydilar. Ularning barchasi tomonidan ilgari surilayotgan nazariyalar pedagogik kompetentlik fanida toʻlaligicha berilgan.

II –MODUL. Pedagogik deontologiya faninining amaliy asoslari.

8-Mavzu: Oliy taʼlim oʻqituvchisi malakasiga ega boʻlish uchun qoʻyiladigan talablar. Professiogramma.

Professiogramma – kasb tavsifnomasi. Kasb egalarini tayyorlash boʻyicha davlat taʼlim standartlari va oʻquv rejalari hamda oʻquv fanlari boʻyicha dasturlar yaratishda professiogrammalarning ahamiyati. Professiogramma: oliy taʼlim oʻqituvchisi vazifalari; oliy taʼlim oʻqituvchisi faoliyatining mazmun-mohiyati; nooʻquv ishlari; oʻquv-metodik ishlar; oʻqituvchining ilmiy-tadqiqot ishlari; oʻqituvchining tarbiyaviy ishlari; tashkiliy-metodik ishlar; oʻqituvchi shaxsiy tavsifi va oʻziga xosligi; oʻqituvchining maxsus tayyorgarligi; maxsus bilimlar; maxsus bilish, koʻnikma; oʻqituvchining psixologik-pedagogik tayyorgarligi; psixologik-pedagogik bilimlar; pedagogik bilimlar: diagnostika, prognostik, loyihalash, konstruktivlik, kommunikativlik, tashkilotchilik, tahlil qilish.

9-Mavzu: Pedagoglik kasbining sathlarini tashkil etuvchi kompetensiyalar

Insonni faoliyat va muloqot ob'ekti sifatida tavsiflovchi kompetensiyalar. Insonning ijtimoiy hamkorligini va ijtimoiy muhitni ta'minlovchi kompetensiyalar. Inson faoliyatini ta'minlovchi kompetensiyalar. Kasbiy faoliyatning tanlangan sohasida muvaffaqiyatli ishlash ko'nikmalari va malakalari.

10-Mavzu: Pedagogik kreativlik

Kreativlik negizida aks etuvchi muhim sifatlar, shaxs kreativ faoliyatining ikki jihatini yorituvchi test turlari, pedagog kreativlik potentsialiga ega bo'lishi lozim bo'lgan qoidalar, pedagogning kreativlik potentsialini rivojlantiruvchi metodlar, pedagogik kreativlik malakalari, kreativ potentsialining tarkibiy asoslari, kreativlik potentsialining ustuvor tamoyillari, pedagogning kreativlik potentsiali darajasini aniqlovchi mezonlar.

11-Mavzu: Hamkorlik pedagogikasining tasnifiy belgilari.

Mashg'ulotlarni on-line tizimida video anjumanlar va seminar-treninglar asosida tashkil etish; talabalar o'rtasidagi kommunikatsiyani jadallashtirish; talabalarning o'quv fanini o'rganish va o'zlashtirishga qiziqishlarini oshirishga yo'naltirilgan xususiy-metodik texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish; talabalarni tyutorlik, fasilitatorlik faoliyatiga faol jalb etish va boshqalar.

12-Mavzu: Pedagogik tyutorlik fasilitatorlik qobiliyatlari asosida loyihaviy faoliyatni tashkil etish amaliyoti

Loyihalar ustida ishlash tartibi va qoidalari. Individual loyiha ishlarini bajarishda tyutorning o'rni. Guruhiy loyihalarni amalga oshirish yo'llari va fasilitatorlik faoliyati.

13-Mavzu: O'qituvchining pedagogik mahoratining o'ziga xosliklari

O'qituvchining ilmiy-tadqiqot ishlari; o'qituvchining tarbiyaviy ishlari; tashkiliy-metodik ishlar; o'qituvchi shaxsiy tavsifi va o'ziga xosligi; o'qituvchining maxsus tayyorgarligi; maxsus bilimlar; maxsus bilish, ko'nikma; o'qituvchining psixologik-pedagogik tayyorgarligi; psixologik-pedagogik bilimlar; pedagogik bilimlar:

14-Mavzu: Tarbiya jarayonida muomalaning tutgan o'rni

Muomalaning nazariy darajaga olib chiqish mahorati. Kasbiy kompetensiya va uning shakllanish bosqichlari. Shaxsiy kompetensiya; maxsus va didaktik kompetensiya; kommunikativ kompetensiya; informatsion kompetensiya; muammolarni hal eta olish; rivojlantiruvchi muhitni yaratish

15-Mavzu: Jamoani shakllantirish metodikasi

Maktabdagi tarbiyaviy ishlar tizimida jamoaviy ishlarni takomillashtirish, guruh rahbarining tarbiyaviy faoliyati samaradorligini oshirish usullari haqida bilimga ega bo'lishi kerak

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Pedagogik deontologiya uning o'qituvchi faoliyatida tutgan o'rni.
2. Pedagogik kompetentlikda metodologik yondashuvlar.
3. Kompetensiyaning jamiyatdagi o'rni va pedagogik kompetensiyasini takomillashtirish aspektlari.

4. O'qituvchi kasbiy kompetensiyasini takomillashtirish tizimi.
5. Pedagogik mahorat va kompetensiya mezonlari.
6. Oliy ta'lim o'qituvchisi kasbiy kompetensiyasini takomillashtirishning nazariy va amaliy aspektlari.
7. Oliy ta'lim o'qituvchisi malakasiga ega bo'lish uchun qo'yiladigan talablar. Professiogramma.
8. Pedagoglik kasbining sathlarini tashkil etuvchi kompetensiyalar.
9. Pedagogik kreativlik.
10. Hamkorlik pedagogikasining kontseptual g'oyalari. Hamkorlik pedagogikasining tasnifiy belgilari.
11. Pedagoglik tuyutrlik fasilitatorlik qobiliyatlari asosida loyihaviy faoliyatni tashkil etish amaliyoti.
12. Pedagogik mahoratining o'ziga xosliklari
13. Tarbiya jarayonida muomalaning tutgan o'rni
14. Ta'lim muassasasi tarbiyaviy tizimida guruh rahbari mahorati
15. Maktabdagi tarbiyaviy ishlar tizimida jamoaviy ishlarni takomillashtirish.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

-esse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;

-dokladlar tayyorlash;

- kurs ishi yozish;

- konspekt yozish;

- glossariy tuzish;

- test tuzish;

- individual va guruhiy o'quv loyihasi;

- keys-topshiriqlarini bajarish;

- mavzuli portfoliolar tuzish;

- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;

- manbalar bilan ishlash;

- infografika tuzish;

-chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish;

- multimediali taqdimotlar yaratish;

- darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;

- darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;

ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.

Tavsiya etiladigan mustaqil ta'limning mavzulari.

1. Izohli lug'atlar bilan ishlash va o'qituvchi atamasi haqida ma'lumot to'plash.
2. «Barkamol avlod orzusi» kitobini o'qib chiqish va asosiy fikrlarni konspekt qilish.
3. Sharq mutafakkirlari, chet el va Yevropa, O'zbekistonlik pedagog olimlarning

	o'qituvchi va uning kompetentligi haqidagi firlarini o'rganish va to'plash. 4. Fakultetdagi dars va mashg'ulotlarda o'qituvchilar tomonidan auditoriya diqqatini jalb etish, magistr'larga ta'sir etish, ular bilan munosabatga kirishish, o'rnatish bo'yicha qo'llanilayotgan usullarni o'rganish, to'plash, yozib borish. 5. Oliy o'quv yurti o'qituvchisi kompetensiyalari. 6. «Muallim - qalb me'mori» (Malla Ochilov) kitobini o'qish, asosiy fikrlarni o'rganish va konspekt qilish. 7. Fakultetda dars jarayonida uchraydigan nizolarni o'rganish va yechimini tahlil qilishda o'qituvchining kompetentligi. 8. Kasb va ish ijrochisi matrikullari. 9. Kasblar tasnifi. 10. Fakultet (o'rta maktab, akademik litsey, kasb-hunar kolleji) o'qituvchilarining darslarini kuzatish va dars fragmentini yaratish. 11. Tanlangan mavzu asosida jamoaviy ijodiy ishning rejasi, stsenariysini tuzish. 12. O'z-o'zini tarbiyalash yoki o'z ustida ishlash shaxsiy dasturini tuzish. 13. Universitetda o'qituvchining ish tajribasini o'rganish va umumlashtirish. Izoh:Qo'shimcha adabiyotlar boshqa axborot-resurs markazlarida mavjud.
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari(shakllanadigan kompetensiyalar) Magistr bilishi kerak: Pedagogik deontologiya va kompetentlikning nazariy asoslarini va printsiplari, kasbiy pedagogik faoliyatning etik norma va me'yorlari haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi; pedagogik faoliyat jarayonida muammolarni pedagogik deontologiya qoidalariga rioya qilish asosida yechim topish, pedagogning ma'naviy qiyofasini namoyon eta olish, pedagogik etikasi, kasbiy tayyorgarlik modelini shakllantirish, zamonaviy pedagogga qo'yiladigan talablarga oid ko'nikmalariga ega bo'lishi; pedagogik me'yor va standartlarga rioya qilish, kasbiy pedagogning etikasiga ega bo'lish, pedagogik kompetensiya doirasida ilmiy-nazariy muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish malakasiga ega bo'lishi kerak.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari : • interfaol keys-stadilar; (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • amaliy mashg'ulotlar • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. • ijodiy ishlar yaratish.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun magistrlar:

	Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	VIII. Asosiy adabiyotlar 1. Xolmatova Z. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. – T.: ARTPRESS, 2023 y 2. Ismoilova G. Milliy tarbiya asoslari. – T.: ILM ZIYO ZAKOVAT, 2023 y 3. Axmedova M.T. Pedagogik konfliktologiya. O'quv qo'llanma. -T.: Adabiyot uchqunlari, 2017. – 320 b. 4. Xolmatova Z. Pedagogik diagnostika (O'quv qo'llanma). Toshkent. 2023. 5. Muslimov N.A. Kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kopetentligini shakllantirish texnologiyasi. Monografiya. -T.: Fan va texnologiyalar, 2013. 6. Muslimov N.A. va boshqalar. Professionalnaya kompetentnost' budущego uchitelya: teoriya i texnologiya obucheniya Uchebnoe posobie. -T.: TDPU, 2014 7. U.Yuldoshev Umumiy pedagogika. Darslik. Farg'ona F-2021 Qo'shimcha adabiyotlar. 8 .Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent.: "O'zbekiston", 2017. – 488 b. 9. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun xujjatlari to'plami, 2017yil, 6-son,70-modda. 10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktabr "O'zbekiston Respublikasi Oliy Ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-son Farmoni. 11. Elegina V.S. Poxlebaev S.M. Kompetentnosnyy podxod k organizatsii obucheniya studentov v pedagogicheskom vuze. Fundamentalnoe Lebedev O.E. Kompetentnosnyy podxod v obrazovanii. 2012 № 3. 18. Zimnyaya I.A., I.A. Klyuchevnyx. Kompetentsii – novaya paradigma rezultata obrazovaniya. quality.petrso.ru 19. Olsson, Thomas; Martensson Katarina and Roxa, Torgny. Pedagogical competence. Swedish, Division for Development of Teaching and Learning, Uppsala University, 2010. Axborot manbaalari. 1.www. tdpu. uz 2. www. pedagog. uz 3. www. Ziyonet. uz 4.www. edu. Uz
7.	Fan dasturi Qo'qon davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2025-yil 30-avgustdagi 1-sonli qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun mas'ullar va dastur mualliflari: Z.Xolmatova - QDU, "Pedagogika" kafedrası dotsenti, PhD

	N.Ortiqova - QDU, “Pedagogika” kafedrası katta o’qituvchisi, PhD
9.	Taqrizchilar: N.SH.Erkaboyeva - Qo’qon DU Pedagogika va psixologiya fakulteti dekani pedagogika fanlari doktori N.S.Temirov - FarDU professori, pedagogika fanlari doktori